

Gunnar Elstad:

Kjærlighet og sex

Tale holdt i Misjonssalens Ungdomsforening i 2004.

Seksualiteten preger oss 24 timer i døgnet. Måten vi orienterer oss på i den verden vi lever i, preges av at vi er kvinner eller menn - og kvinner og menn orienterer seg svært så forskjellig.

Noe i oss reagerer når vi møter, eller er sammen med, en av motsatt kjønn. Kanskje sitter du til og med i dette øyeblikk og kjenner at du reagerer kraftig på en som sitter foran deg, bak deg eller på siden. Til og med når vi sover eller drømmer, preger seksualiteten oss. Og lengselen etter en å være nær både fysisk og seksuelt er en viktig lengsel i et hvert menneske.

Det er ikke noe galt i noe av dette. Det er Gud som har skapt oss slik. Han gav oss følelsen og driften. I utgangspunktet er alt som det skal være. Seksualiteten er ikke noe skitten vi bør skamme oss over eller noe tabubelagt en ikke bør snakke om. Den er en naturlig og verdifull del av livet.

Dessverre har seksualiteten i store deler av vår kristne kultur vært både tabubelagt og blitt betraktet som noe skammelig. Foreldre har ofte blitt brydd når barna har spurt, og barna fikk inntrykk av at de egentlig ikke burde spørre. Forkynnere har i alt for stor grad bare sagt fy og advart mot synd på det seksuelle området - og tilsvarende lite dvelt ved det som er godt og gudskapt. Skamfølelse har gjort det vanskelig å gå til en sjelesørger med det en har lurt på eller trøblet med. Når en har trengt hjelp, har en heller tydd til jevnaldrende, ukeblader eller porno. Om en der har fått den hjelpen en har trengt, kan diskuteres.

Det at det er vanskelig å snakke om, betyr overhodet ikke at det er vanskelig å gjøre det. Mangel på ord er ikke det samme som mangel på gjerninger. Verbal blyghet er ikke et sikkert tegn på at en ikke har prøvd både det ene og det andre.

Og det mangler ikke på impulser til ikke å leve etter Guds vilje. Bladkioskene har flere hyllemeter med kropp og sex, så-peoperaene fråser i det, og du kan nesten ikke gå på kino uten å måtte se på et samleie mellom to som i alle fall ikke er gift med hverandre. Med andre ord: Påvirkningen til å leve i strid med de bibelske formaningene er formidabel. Det gir status å ha ligget med noen. En får til og med antydninger om at en er unormal dersom en ikke har hatt sex - eller at en kan ta skade av det.

Når vi ser hvor opptatt bladkioskene, tv-kanalene og filmproducentene er av sex, er det ikke å undre seg over at Bibelen også er opptatt av det. De som sier at vi som er kristne er ensidig opptatt av sex, kan aldri ha vært innom en av Narvesens kiosker.

Til alle tider opp gjennom verdenshistorien har mennesker vært opptatt av sex. Det er ikke noe nytt. Og til alle tider har kristne opplevd kampen for å leve rett på dette området. Kanskje er det ikke noe område av livet der kampen er så hard, slitsom og langvarig. Og kanskje er det på dette området flest kristne har gitt opp - og til og med falt fra.

Men utgangspunktet er likevel at seksualiteten er noe av det aller fineste Gud har skapt. Han hadde tenkt at to likeverdige mennesker skulle få være helt sårbare og gi seg selv til hverandre i en ramme av trygghet og respekt slik at fellesskapet mellom dem ble enda sterkere og rikere. Høres ikke dette bra ut?

Men det som skulle være godt, har ofte gitt en vond, ja, til og med forferdelig, opplevelse. Det var ingen som gav, men en som tok. En ble såret mens en var aller mest sårbar. Respekten og likeverdet manglet. Og det ble ikke lenger godt å være sammen, men det ble vondt og vanskelig.

Så altså, det er all grunn til å stoppe opp litt og våge å snakke om en av de sterke følelsene og en av de sterkeste drivkreftene i livet vårt.

"Kjærlighet og sex" er undertittelen for temaet i kveld.

Gunnar Elstad, "Kjærlighet og sex".

Det er skikkelig trist at verbet "å elske" av mange oppfattes som ensbetydende med å ha sex. For kjærlighet og sex er ofte to helt forskjellige ting.

Kjærlighet omfatter langt mer enn sex og sterke og varme følelser en måtte ha i øyeblikket. Er du virkelig glad i kjæresten din, er du glad i kjæresten din slik han eller hun er nå, ikke slik du har tenkt å forme ham eller henne dersom du får tiden på deg. Er du glad i kjæresten din, er du villig til å ofre deg for ham eller henne. Er du glad i kjæresten din, er du opptatt av hans eller hennes behov like mye som du er opptatt av dine egne behov. Er du glad i kjæresten din har du respekt for hans eller hennes grenser og integritet; du bruker ikke ham eller henne bare som et middel for å få en personlig gevinst. Ekte kjærlighet er der både i gode og onde dager.

Sex er viktig i et ekteskap. Men det er ikke det viktigste.

Det at en har hatt sex sammen og opplevd det godt, er faktisk - stikk i strid med det de fleste tror - slett ingen garanti for et godt ekteskap. I et samliv er det nemlig mange andre ting som er minst like viktige. Det at en har fått tilfredsstilt sine drifter og nærhetsbehov behøver slett ikke bety at en er villig til å være noe for den andre parten på alle de andre viktige områdene.

Særlig tydelig blir det når en bruker sex for å døyve konflikter. En har vært dundrende uenige om noe, men så gir det liksom en følelse av fellesskap å ha sex sammen. En får ikke gjort noe med konflikten. En legger den på is mens en selv har det hett. Men når en får det mindre hett, tiner konflikten opp igjen. Det å bruke sex til å dekke over konflikter og spenninger er rett og slett farlig. Etter en stund aner en ikke hvor en har hverandre.

Noen mennesker har stor indre tomhet. De trenger en å klynge seg til for å lindre tomheten, akkurat som et barn føler seg trygg når det holder rundt en teddybjørn. Når en ikke har noen å klynge seg til, føler en seg helt forlatt. Dette er heller ikke kjærlighet! Gifter du deg med en slik person er sjansen stor for at dere får trøbbel. Er dere begge slik, er dere garantert trøbbel i vente. Dersom du bare bruker kjæresten din som teddybjørn, er det i alle fall ikke kjærlighet som preger forholdet.

Hva sier Bibelen om sex og samliv.

For det første ser den på seksuelt samliv som en naturlig og viktig del av ekteskapet. Ektefellene skal ikke nekte hverandre samliv, men gi seg selv til hverandre (1 Kor 7,3-6). Men det er altså ekteskapet som er rammen om seksuallivet. En som ikke er gift, skal leve avholdende: *"Til de gifte og enkene sier jeg... dersom de ikke kan være avholdende, bør de gifte seg"* (1 Kor 7,9).

Det er ikke det seksuelle som er viktigst når en skal finne seg en ektefelle. *"Dere skal holde dere borte fra hor; enhver skal vite å vinne seg sin egen hustru i hellighet og ære, ikke i sanselig begjær som hedningene"* (1 Tess, 4,3-5). Egentlig ikke så merkelig når en tenker på hvor mange andre ting som er minst like viktig i et samliv.

I Bergprekenen (Matt 5,28) står det "den som ser på en kvinne med begjær, har allerede begått ekteskapsbrudd". Det betyr ikke at du har syndet om du blir betatt av en annen eller får seksuelle følelser. Begjær er et sterkere ord enn som så. Begjær blir det dersom du dyrker disse følelsene, gir dem stor plass i deg og lar dem prege tankene og atferden din.

Nettopp i denne sammenhengen står det noe om å rive ut det øyet som frister og hogge av den hånden som frister. Det er gjerne øynene og hendene som vil gå for langt. Det er ikke bare det at øynene vil se, men de vil glo. I vanlig språkbruk er det forskjell på de ordene. Det er godt å bli sett, men det er ikke godt å bli glodd på. Det er heller ikke bare det at hendene er ute etter en vennlig berøring, men de vil gjerne grafse. Og vi trenger berøring, men grafsing er ikke godt.

Statistikken forteller oss at de fleste lever sammen seksuelt før de gifter seg. Men det er ikke statistikken som avgjør hva som er rett og galt. Guds vilje avgjøres ikke ved flertallsvedtak, selv om vi har lett for å tro dette - og selv om fristelsen er sterk.

Utlagt på www.sjelesorgogveiledning.no

Den dagen vi ble kristne ble det skapt et nytt menneske i oss - et menneske som ønsker å leve etter Guds vilje. Samtidig har vi imidlertid et gammelt, syndig menneske i oss som slett ikke er interessert i å leve etter Guds vilje, men har en skikkelig sterk lyst til å sabotere Guds lov. Så lenge vi lever er det krig mellom det gamle og det nye mennesket. Noen ganger kjennes det til og med ut som om vårt gamle menneske er mye sterkere enn det nye, så sterkt at vi fristes til å gi opp å hanskes med det.

Hvordan skal vi forholde oss til vårt gamle menneske?

For det første: Lev i lyset med det. Snakk med Gud om den sterke lysten du har til å synde på dette området. Og har du allerede syndet, noe svært mange har, til og med utallige ganger, så kom til Gud og bekjenn dine synder igjen. Ikke unnskyld deg eller bagatelliser der det har hendt. Kall det synd! Det er det det er.

Ditt gamle menneske liker garantert ikke at du bekjenner. Det trives ikke i lyset. Det er nettopp derfor du skal leve i lyset med det.

For det andre: Slutt å gi ditt gamle menneske næring. Det har allerede så mange sterke følelser og lyster i seg at det er ingen grunn til å gjøre disse følelsene og lystene enda sterkere ved å stimulere dem ytterligere gjennom fantasi, bilder, dårlig humor eller en lettvinnt måte å være sammen på.

For det tredje: Det er helt tillatt å flykte fra fristelser. Du vet selv når det blir vanskelig å la være å gå for langt. Hold deg unna de situasjonene, og snakk med kjæresten din og hvordan dere kan hjelpe hverandre til unngå dem. Ditt gamle menneske vil sikkert argumentere med at det er kunstig med slike forholdsregler, veldig kunstig. Men husk at ditt gamle menneske lever i en verden der ingenting virker så kunstig å leve etter Guds vilje.

For det fjerde: Det kan hende du trenger hjelp fra andre mennesker. Kanskje trenger du en god venn som kan be for deg eller dere - en som ikke bare gir deg medhold i at ting er vanskelige, men en som virkelig støtter deg i å leve rett. Kanskje trenger du en god sjelesørger som er vant til å sette skikkelige ord på det som har med seksualitet å gjøre.

Like viktig som å svekke ditt gamle menneske er det å styrke ditt nye. Ja, det er faktisk enda viktigere.

For det første: Dette gjør du også ved å leve i lyset. Lyset har den merkelige dobbeltheten at det både får troll til å sprekke og det får det til å spire og gro. Når du lever i lyset, sørger Gud for at de gode vekstene får vokse fram hos deg.

For det andre: Og så styrkes ditt nye menneske ved at du leser Guds ord, er med i et kristent fellesskap, benytter deg av nattverden og har personlig kontakt med Gud i bønn.

For det tredje: Bruk alle de positive mulighetene Gud har gitt dere. Det er ingenting som er så destruktivt som bare å tenke på det dere ikke har lov til. Tenk på alt dere virkelig har lov til og som gjør livet og samlivet rikt. Ta det i bruk!

Slangens store triks i syndefallsberetningen var at han nettopp fikk Eva til å konsentrere oppmerksomheten mot det ene treet hun ikke kunne spise av. Så glemte hun at Gud i sin raushet hadde sagt at hun kunne spise av absolutt alle de andre trærne i hagen. I stedet for å se at hun var rik, fikk slangen henne til å føle seg fattig. Så sluttet hun å tro at Gud ville henne og Adam vel, men begynte å tro at han i stedet ville snyte dem for noe.

Sjansen er stor for at du sitter her og vet at du allerede har gjort noe du ikke skulle. Det kan ha skjedd én gang, det kan ha skjedd mange ganger, og det kan hende du sitter fast i noe nå som du slett ikke vet hvordan du skal komme ut av.

Da trenger du en oppmuntring til enda en gang å komme til Gud med hele deg, bekjenne for ham hvordan det står til med deg og enda en gang få motta hans tilgivelse og kraft. Han vil ta imot deg enda en gang.

Du trenger kanskje også en oppmuntring til å søke hjelp hos noen som kan be for deg og støtte deg. Vær frimodig. De fleste vet at det ikke er lett å klare seg på egen hånd.

Gunnar Elstad, "Kjærlighet og sex".

Bibelen har mange beretninger om mennesker som lenge hadde levd i synd på det seksuelle området men som likevel fikk hjelp og frelse. Det kan vi godt minne hverandre om.

Denne gangen skal vi også si et par ord om homofili. Det er et stort tema, og vi har dessverre ikke så mye tid til rådighet. Men noe må sies, og da fortrinnsvis noe en sjelden kan lese ut fra debattspaltene i kristelige aviser.

Når vi nå har sagt ganske mye om følelser for motsatt kjønn, har du kanskje sittet og tenkt på at du har mye sterkere følelser for dem som representerer ditt eget kjønn. Kanskje har du også erfart at mange heterofile du har møtt ikke helt kan skjønne dette eller leve seg inn i hvordan du har det.

Dersom du er homofil, er sjansen stor for at du har opplevd det som en belastning. Antakelig har du ikke ønsket at det skulle bli slik, men så ble det slik likevel. Kanskje har du ennå ikke våget å si det til noen. Kanskje tok det lang tid før du våget å dele det med noen. Kanskje har du, selv om jeg inderlig håper at det ikke har vært slik, til og med gått rundt og skammet deg over deg selv eller følt deg spesielt skitten.

Da må vi i alle fall få slå fast at dersom du er homofil, er det ikke noe du kan noe for selv. Som sagt, det ble bare slik. Og du er ikke mindreverdig - verken som menneske eller som kristen. Du trenger oppmuntring til å ta alle ressursene dine i bruk og tjene både Gud og medmennesker. Bibelen sier at du ikke kan leve ut din seksualitet på samme måte som en heterofil kan, og det kan det være både vondt og vanskelig å tenke på - veldig vondt og veldig vanskelig. Men, som sagt, la ikke dette hindre deg i å ta hele deg i bruk og få maksimalt ut av livet.

Kanskje har du også gått rundt og vært skikkelig redd for å bli avvist eller til og med sett ned på dersom noen skulle finne ut at du er homofil. Jeg håper vi i dette fellesskapet kan tilby deg både nærhet og vennskap. Det ville være veldig trist om du følte at vi var skeptiske til deg eller ikke ville være sammen med deg. Du trenger nære venner som vet hvordan du har det, som du kan være deg selv sammen med og som du kan gi en klem til og få en klem fra.

Dessuten håper jeg du slipper å høre noen som omtaler homofili og homofile med forakt. Dessverre kan en i enkelte kristne miljøer risikere både dårlige vitser og respektløse kommentarer rettet mot homofile. Det bør ikke være slik, slett ikke.

Noen er rimelig sikker på at de er homofile. Men det er antakelig enda flere som går rundt og er redde for at det skal vise seg at de er det - særlig de som kjenner at de setter uvanlig pris på nær kontakt med noen av sitt eget kjønn.

Dersom du går rundt med denne frykten i deg, har jeg lyst til å si at det slett ikke er sikkert at du er homofil. Det går an å være skikkelig usikker på sin seksuelle legning selv om en er langt oppe i 20-åra - uten at en dermed utvikler seg i homofil retning.

Det er mange grunner til en slik usikkerhet.

Det kan hende en innerst inne lengter etter omsorg fra en av samme kjønn, ofte fordi mor eller far har vært fjerne, kalde, avvisende eller skremmende. Det kan også hende at en har hatt få nære venner av eget kjønn i barndommen eller oppveksten, og at det derfor blir så veldig viktig med et nært forhold i voksen alder. Noen har slitt med forholdet til kroppen sin og hatt vanskelig for å bli trygg på seg selv som mann eller kvinne.

Og noe helt annet: flere forskningsresultater viser at dersom en har vært utsatt for overgrep eller en grenseoverskridende atferd, så melder usikkerheten seg ganske ofte.

Som sagt, er du usikker, skal du i alle fall vite at du ikke er den eneste som er det, og at du antakelig kan få god hjelp dersom du finner sjelesørger som vet noe om slike sammenhenger som dem vi har snakket om nå.